

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000–105/1772- /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés
elleni panasz elbírálása

H A T Á R O Z A T

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárásban – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 355/2011. (XII. 7.) számú állásfoglalása megállapításaira – a panasznak a szolgálati fellépés módja tekintetében

helyt adok,

minden egyéb vonatkozásban a panaszt

elutasítom.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. §-ának (1) bekezdése a) pontjára és (2) bekezdésére, valamint 109. §-ának (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságra – a Fővárosi Törvényszéknek címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Törvényszékhez, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapest rendőrfőkapitánya
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos beadványában előadta, hogy 2010. december 7-én 18 óra 40 perc körüli időben gyalogosan közlekedett Budapesten, a IX. kerület Epreserdő utca közelében, amikor az úttesten megállt egy rendőrségi gépkocsi előtt. Minden előzetes tájékoztatás (tisztelgés, napszaknak megfelelő köszönés, az intézkedés tényének közlése) nélkül felszólították, hogy üljön be a rendőrségi gépkocsiba. A panaszos nem emlékszik arra, hogy igazoltatták volna. Felszólították, hogy adja át mobiltelefonját, amit a panaszos meg is tett. A kikapcsolt állapotban levő mobiltelefont az egyik rendőr átadta a panaszos volt barátnőjének, aki a panaszos véleménye szerint, megpróbált bizonyítékot kitörölni a készülékből (szöveges üzenetek, híváslista, videók, képek, hangfelvételek) sikertelenül, mivel a telefont PIN kód híján nem tudta bekapcsolni. Ezután a volt barátnő visszaadta az intézkedő rendőrnek a telefont. A panaszos a telefonban levő 8 GB tárhelyű memóriakártya átvételéről átvételi elismervényt nem kapott.

A panaszost a IX. kerületi rendőrkapitányságra szállították, volt barátnője egy másik gépjárműben utazott. A rendőrségen az ügyeletes tiszt irodájába kísérték, ahol kb. 10 ember tartózkodott. A panaszos elmondta, hogy semmilyen bűncselekményt nem követett el. Ezen nyilatkozatáról írásos dokumentáció nem készült. A beszélgetés egyébként mintegy 10 percig tartott. Ezután a panaszost a fogdára vitték és mindent elvettek tőle, kivéve ruházatát. A panaszos bankkártyája számát ismeretlen okból rögzítették.

22 óra 30 perc körül a panaszost két egyenruhás rendőr – bilincs alkalmazása mellett – kísérte a lakására. A lépcsőházban a panaszost átadták két másik rendőrnek, akikhez csatlakozott további két civil ruhás helyszínelő. A lakásban házkutatást tartottak, a panaszos emlékezete szerint négy tételt vittek el, amiről elismervényt a panaszos nem kapott, ahogy a házkutatás elrendeléséről szóló határozatot sem adták át neki. A kényszerintézkedés során hatósági tanút alkalmaztak, aki nem volt jelen egy percnél többet.

Ezt követően a panaszost visszavitték a rendőrségre, ahol jelezte, hogy telefonálni szeretne édesanyjának, amit nem engedtek meg a panaszosnak. Reggel 4 óra 30 perc tájt a panaszost felkísérték a „fogdából”, és „faggatni kezdték” azzal kapcsolatosan, hogy mi történt, illetőleg, hogy miképpen kerültek sérülések az „állítólagos sértettre”. A panaszost 5 óra 30 perckor engedték szabadon.

A panaszos hozzátette, gyanúsítottkénti kihallgatására nem került sor. Indokolatlanul fogvatartották 10 óra 30 percnyi időtartamra. Itt a panaszos megjegyezte, tudomása szerint az előállítás maximális időtartama 8 óra lehet. A panaszos őrizetbe vételéről határozatot nem hoztak.

A panaszos úgy ítélte meg, hogy ezen rendőri intézkedés-sorozat durván megsértette személyi szabadsághoz, tulajdonhoz és tisztességes eljáráshoz való jogát.

A panaszos kérte, hogy a Panasztestület vizsgálatát követően a beadványáról az országos rendőrfőkapitány döntsön.

A panaszos 2011. január 11-én kelt panasz-kiegészítése a következő többlet információt tartalmazza.

A panaszos megjegyezte, hogy nem tanúsított olyan magatartást, amely az intézkedés és a kényszerítő eszköz alkalmazására alapul szolgált volna.

A panaszos volt barátnője feljelentése alapján később büntetőeljárás indult „nemi erőszak” kísérlete miatt. A panaszossal szemben az intézkedés előtt nem folyt semmiféle eljárás. A panaszost feljelentő személlyel és szüleivel szemben szintén eljárás indult, mivel a panasz tárgyát képező eset után a panaszost szabadságában korlátozták.

A beadványban foglaltak szerint a panaszos az alábbi momentumokat panaszolja:

- a szolgálati fellépés módját,
- előállítás tényét és időtartamát,
- hozzátartozó értesítéséhez való jog megvonását,
- bilincs alkalmazását a kísérése során,
- a házkutatás menetét,
- a panaszos mobiltelefonjának elvételét és átadását a volt barátnő részére.

II.

A Panasztestület állásfoglalásában alapjog súlyos sérelmét állapította meg és azt megküldte részemre. Erre tekintettel hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdésén, valamint az Rtv. 93/A. § (6) és (7) bekezdésén alapul.

III.

A vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján az alábbiak állapíthatók meg tényszerűen:

A szolgálati fellépés módjára vonatkozó kérdést az előállításról szóló rendőri jelentés érinti. A jelentés szerint a rendőrök a szolgálati gépjárműből kiszállva intézkedés alá vonták a panaszost. Ennek során adatainak igazolására szólították fel. A panaszos személyi igazolványát átadta. A szolgálati fellépés módját azonban nem részletezi a jelentés. A Panasztestület 2010. december 21-én kelt átiratában foglalt azon kifejezett kérésére, hogy az intézkedést foganatosító rendőrök „mennyiben tettek eleget a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. §-ában foglalt, az intézkedés formáit rögzítő...kötelezettségeiknek” az érintett rendőri szerv vezetője válaszelevelében azt a tájékoztatást adta, hogy a rendőrök jelentésüket kiegészíteni nem tudják. Annak okát, hogy éppen mi akadályozta meg a rendőröket, a vezető nem ismertette.

Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

Tekintettel arra, hogy a panaszos beadványában a formások mellőzését állítja, és ezen állítást a rendőrök sem jelentésükben, sem a későbbiek folyamán kifejezett felhívásra sem tudták cáfolni, a panaszos állítását elfogadva megállapítottam, hogy az intézkedés során sérült tisztességes eljáráshoz való joga.

Az előállításra vonatkozóan a panaszon kívül a rendőri jelentés tartalmaz – a panasz erre vonatkozó részével egybehangzó – érdemi információt. A jelentés szerint a panaszos

előállítására azért került sor, mert egy személy a rendőrségen erősen zaklatott állapotban arról tett bejelentést, hogy őt a panaszos erőszakkal közönségre akarta kényszeríteni. A rendőrök a bejelentővel közösen indultak a panaszos lakására. Út közben a bejelentő rámutatott a panaszosra, mint az általa előadott cselekmény elkövetőjére. Ezért vonták ott és akkor intézkedés alá. Az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b)* pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Amint korábbi határozataiban az országos rendőrfőkapitány többször is kifejtette, az előállítás alapjául szolgáló, az intézkedéskor tapasztalható tényekre tekintettel dönt a rendőr az előállításról. Ilyen esetekben az előállításhoz a törvényben megkövetelt szabálysértés, vagy bűncselekmény gyanúja nem éri, nem is érheti el a büntetőjogi, vagy szabálysértési jogi felelősség megállapításához szükséges megalapozottság szintjét. Azaz amennyiben az intézkedés során a rendőr számára komolyabb mérlegelés nélkül megállapítható, hogy az intézkedés alá vont személy magatartása a tapasztalt körülmények alapján a szabálysértés, vagy a bűncselekmény lehetőségét nyilvánvalóan felveti, ez kellő alapot szolgáltat az előállításra. A bejelentő előadása, erősen zaklatott állapota, majd az a körülmény, hogy a panaszost határozottan megnevezte, mint a sérelmezett cselekmény elkövetőjét, kellő jogalapot szolgáltatott az intézkedésre, így a panaszos előállítására. Ezért a panaszost ezen intézkedés miatt jogsérelem nem érte.

Az előállítás során – a panaszos állítása szerint – a rendőrkapitányságra érkezést követően fogdán elhelyezték, majd 22:30 óra körüli időben a lakására kísérték, ahol házkutatást tartottak. Ezután a fogdára visszavitték, majd kihallgatás nélkül 5:30 óra körüli időben szabadon engedték. A rendőrségi iratok a kihallgatást illetően ellentmondanak a panaszos állításának. Az iratok között megtalálható a jegyzőkönyv a panaszos gyanúsítottként történő kihallgatásáról. A jegyzőkönyvet – melyet a panaszos aláírt – 2010. december 8-án 03:40 órakor nyitották meg és ugyanazon a napon 04:30 órakor zárták le. Erre tekintettel a beadvány kihallgatás elmaradására vonatkozó részét mellőzöm a tényállásból. Az ügyi iratai között rendelkezésre áll az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló irat, mely szerint a rendőrkapitányság vezetője az előállítás időtartamát „2010.12.07-én 07:00 óráig” meghosszabbítja. Mivel ez az időpont megjelölés nyilvánvalóan lehetetlen célra irányult a döntéskor, ezért megállapítottam, hogy a meghosszabbítás 4 órás határideje helyesen 2010. december 08-án 07:00 órakor telt le vezető szándéka szerint. Az Rtv. 33. § (3) bekezdése alapján a Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani. Ezért a továbbiakban azt kell vizsgálni, hogy a panaszos további fogvatartása indokolt volt-e. Az előállítás tartama alatt a sértett feljelentését jegyzőkönyvbe vették. A feljelentés alapján lefoglalás elrendeléséről határozatot hoztak, mely a panaszos tulajdonát képező dologra irányult, majd az eljárás keretében jegyzőkönyvben rögzített módon a lefoglalást végrehajtották. Emellett a panaszos előállításáról a rendőrök részletes jelentést készítettek. Végrehajtották a panaszos befogadásával kapcsolatos teendőket is. Emellett a fogvatartás során birtokában nem tartható tárgyak letétbe helyezéséről jegyzőkönyvet vettek fel. Előállítása alatt lakásán házkutatást tartottak, illetve őt gyanúsítottként hallgatták ki, valamint részére az előállítás tartamáról szóló igazolást is kiállították. Nyilatkoztatták arról, hogy kéri-e hozzátartozójának értesítését, illetve élelmiszersomag kiadását. Az Rtv. 33. § (4) bekezdése előírja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani. Az Rtv. 18. § (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott

nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a Rendőrséget terheli. E törvényi rendelkezésekre is tekintettel megállapítottam, hogy az előállítás jogalapját képező magatartással kapcsolatos érdemi és időigényes eljárási cselekményeket végeztek az előállítás során, valamint az előállítással kapcsolatos dokumentálási feladatokat is ellátták. Az előállítás az arányosság követelményének megfelelt, annak időtartama vonatkozásában a panaszost jogsérelem nem érte.

A panaszos az előállítása során írásban – a később kelt beadványával ellentétesen – úgy nyilatkozott, hogy az előállítás tényéről hozzátartozója vagy más személy értesítését nem kéri, azaz nem áll szándékában értesíteni senkit. A panaszos által az előállítás során aláírt iratot fogadtam el bizonyítási eszközként, mivel abból akkori szándéka egyértelműen megállapítható, ezért későbbi nyilatkozatát – mely alaptalan – mellőztem a tényállásból.

A bilincs alkalmazásával kapcsolatosan a panasz alapján megállapítható, hogy a bilincselésre a panaszos fogvatartása során, a házkutatásra kísérés idején került sor. Erre a rendőrt az Rtv. 48. §-a jogosítja fel. A bilincs alkalmazásának részletszabályait az intézkedéskor hatályban volt, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-a állapítja meg. Az Rtv. 48. §-a szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának, támadásának, szökésének megakadályozására, ellenszegülésének megtörésére. E rendelkezés – mint azt a jogalkotónak a törvényhelyhez fűzött indokolása, valamint az országos rendőrfőkapitány által hozott határozatok is kifejtik – preventív célú rendelkezések. A rendőrnek e jogszabályi helyek alkalmazása érdekében nem kell bevárnia, hogy az érintett személy megszökjön, önmagában kárt tegyen, a rendőrt vagy más személyt megtámadjon, vagy más módon ellenszegüljön az intézkedésnek, avagy e cselekmények bármelyikét megkísérelje végrehajtani. Indirekt módon közelítve a kérdéshez, amennyiben e kényszerítő eszköz alkalmazásához a fenti cselekményeket a rendőrnek bevárnia, és nem megelőznie kellene, úgy az ezek tanúsítása miatt a védekezéshez vagy az ellenszegülés megtöréséhez szükséges rendőri fellépés a sérülés lehetőségét sokszorosára növelné, vagy elkerülhetetlenné tenné. E gyakorlattal pedig az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt lényeges, alapvető jelentőségű rendelkezését sértené meg a rendőr, miszerint *„A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.”* E gyakorlat egyben ellentmondana számos olyan intézkedésből levont szakmai tapasztalatnak is, melyek során az intézkedés alá vont, fogvatartott személy kezdetben együttműködőnek láttatja magát – esetleg félrevezető módon – majd váratlanul, támadó, agresszív magatartást tanúsít, illetve szökést kísérel meg. A Szolgálati Szabályzat 60. § (1) bekezdés c) pontja valamint (2) bekezdése szerint bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg. Az előjáró a fogva tartott személy bilincselését a kísérés és a fogdán kívüli őrzés idejére is elrendelheti, ha szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

A bilincselés alkalmazása tehát – a jogszabályi keretek között – a rendőr mérlegelésére bízott, alapvetően rendőrszakmai kérdés, ezért a döntés meghozatalakor a rendőr álláspontom szerint nem sértett jogszabályt.

Ezek alapján megállapítottam, hogy a fogvatartott és a rendőrségi objektumon kívülre szállított panaszos kísérése során a bilincs alkalmazása jogsérelmet nem okozott.

A mobiltelefon elvételével kapcsolatosan megállapítható, hogy a készüléket büntetőeljárás keretében határozattal lefoglalták, melynek végrehajtásáról jegyzőkönyvet vettek fel. Ennek alapján megállapítottam, hogy a panaszos tulajdonjogát a vonatkozó törvényben foglalt módon korlátozta a hatóság. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 196. § (1) bekezdése szerint, akinek az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet. A Be. 28. § (4) bekezdés c) pontja szerint ha a nyomozó hatóság önállóan végez nyomozást vagy egyes nyomozási cselekményeket [35. § (2) bek.], az ügyész felügyel arra, hogy azt e törvény rendelkezéseit megtartva végezzék (nyomozás feletti felügyelet), az eljárásban részt vevő személyek a jogaikat érvényesíthessék. Ennek érdekében az ügyész a nyomozó hatóság határozatát megváltoztathatja vagy hatályon kívül helyezheti, a nyomozó hatóság határozata, intézkedése ellen, illetve intézkedésének elmulasztása miatt a hozzá megküldött panaszokat elbírálja. Ezért a lefoglalás jogszerűségének megítélése nem képezheti a jelen eljárás tárgyát. Ugyanezen törvényi rendelkezések alapján a házkutatásra vonatkozó észrevételek vizsgálata sem képezte a jelen eljárás részét.

Mindezekre tekintettel a rendelkező részben foglaltak szerint döntöttem.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény XII. fejezet 54. § (1) és (2) bekezdése, 61. § (1) bekezdése;
- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése, 330. § (2) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdés a) pontja valamint a (2) bekezdése, a 109. § (1) és (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. §-a, 18. § (1) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 33. § (2) bekezdés b) pontja valamint (3) és (4) bekezdései, 48. §-a, 92. § (1) bekezdései, a 93/ A § (6),(7) és (9) bekezdései;
- a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 28. § (4) bekezdés c) pontja, valamint 196. § (1) bekezdése;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 60. § (1) bekezdés c) pontja és (2) bekezdése.

Budapest, 2012. február „ „,

Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány